

Avoimuusraportti

1.7.2016–30.6.2017

PricewaterhouseCoopers Oy:n avoimuusraportti

1.7.2016–30.6.2017

Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0486406-8
PricewaterhouseCoopers Oy

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Johdanto

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Avoimuusraportin julkaiseminen perustuu nyt ensimmäistä kertaa EU:n tilintarkastusasetukseen ja siinä on enemmän tietoa kuin aiemman sääntelyn mukaisessa läpinäkyvyyskertomuksessa.

Tässä raportissa annamme tietoa yhtiöstämme ja kuvaamme pääasiallisia keinoja, joilla varmistamme laadun suorittamissamme tilintarkastuksissa ja muissa varmennustoimeksiannoissa. Laatu on toimintamme ytimessä ja avoimuus arvojemme mukaista.

Mikko Nieminen

Toimitusjohtaja

PricewaterhouseCoopers Oy

PricewaterhouseCoopers Oy (Suomen PwC) on suomalainen, vuonna 1954 perustettu yhtiö, jolla on tilintarkastusyhteisön asema. Yhtiömme palvelut kattavat tilintarkastuksen ja muut varmennuspalvelut, liikkeenjohdon konsultoinnin, yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonnan sekä lakipalvelut.

Olemme osa globaalisti toimivaa PwC-ketjua, jonka kautta olemme sitoutuneita tuottamaan laadukkaita palveluita ja joka palvelee asiakkaita 158 maassa yli 236 000 asiantuntijan voimin. Toimintamme tarkoituksena (PwC:n Purpose) on rakentaa yhteiskuntaan luottamusta ja ratkaista asiakkaidemme merkittävimpiä ongelmia.

Tämä avoimuusraportti on laadittu 30.6.2017 päättyneeltä tilikaudeltamme. Se on laadittu EU:n tilintarkastusasetuksen N:o 537/2014 nojalla. Annamme tässä raportissa ja sen liitteissä asetuksen 13 artiklan edellyttämät tiedot. Raportti on tärkeä osa viestintäämme asiakkaidemme, heidän hallitustensa ja johtonsa sekä sijoittajien, sääntelyviranomaisten ja muiden sidosryhmiemme kanssa.

Strategia ja johtaminen

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut -liiketoiminta-alueen strategia on luotu vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Vuosisuunnittelumme avulla varmistamme, että edistymme riittävästi tuottaaksemme korkealaatuisia palveluja asiakkailllemme ja vastataksemme sidosryhmiemme vaatimuksiin. Johtamisjärjestelmämme tukee strategisten tavoitteidemme saavuttamista.

Tarkoitukseemme ja tilintarkastuspalveluidemme (Assurance) strategiaan on sisäänrakennettu sitoutumisemme tilintarkastuksen laatuun. Laadukkaiden tilintarkastusten tuottaminen on liiketoimintamme kulmakivi ja avain sijoittajien ja sidosryhmien luottamuksen säilyttämiseen.

Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut -liiketoiminta-alueen johtoryhmään kuuluu partnereita, jotka johtavat tilintarkastusliiketoimintaamme eri alueilla ja liiketoimintaryhmissä. Tilintarkastuspalveluissa toimii myös tilintarkastuksen laadun kehittämistä vastaava Quality Office, johon kuuluu partnereita, joilla on rooli laadunvalvontajärjestelmämme johtamisessa ja tilintarkastuksen laadun jatkuvaan kehittämiseen tähtäävien toimien seurannassa. Johtoryhmän ja Quality Officen jäsenet tukevat toimeksiannon johtajia keskeisten laatuun vaikuttavien päätösten tekemisessä.

Laatuun liittyvää keskustelua käydään säännöllisesti esimerkiksi partner- ja henkilöstökouksissa. Näissä keskusteluissa keskitymme siihen, mitä teemme hyvin ja missä asioissa voimme kehittää toimintaamme eteenpäin.

Odotamme partnereidemme ja henkilöstömme toteuttavan toiminnassaan ydinarvojamme: Toimi suoraselkäisesti, Vaikuta, Välitä, Tee yhteistyötä ja Haasta ajattelusi. Territory Senior Partner, tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut -liiketoiminta-alueen johtoryhmä ja Quality Office viestivät arvoistamme yhtiösämme. Toimeksiantojen johtajat vahvistavat toiminnassaan tätä viestiä.

Hallinto ja organisaatio

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Hallinto

PricewaterhouseCoopers Oy:n toimintaa ohjaavat voimassa oleva lainsäädäntö, yhtiöjärjestys sekä toimialaa koskevat säännöt, ohjeet ja suositukset. Hallinnointiperiaatteidemme tavoitteena on avoin ja läpinäkyvä johtamistapa.

PricewaterhouseCoopers Oy:n hallinnon muodostavat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja apunaan johtoryhmä sekä osakas- ja partnerkokoukset, partnervaliokunta ja nimistystoimikunta. Hallinnon toimintaperiaatteet määritellään kunkin hallintoelimen työjärjestyksessä. Tässä raportissa tarkoitamme johdolla operatiivista johtoa.

Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain joulukuun loppuun mennessä. Yhtiökokouksessa tehdään osakeyhtiölain mukaisesti varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat päätökset sekä päätetään hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkioista. Lisäksi vahvistetaan osakkeen käypä hinta, jota käytetään seuraavana vuonna osakkeiden hankinnassa ja luovutuksessa.

Yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiökokous valitsee vuosittain hallituksen ja sen puheenjohtajan sekä tarvittaessa varapuheenjohtajan. Hallituksessa on vähintään viisi ja enintään yhdeksän varsinaista jäsentä. Hallituksen toimikausi päättyy seuraavassa varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Hallitus

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus huolehtii myös siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Lisäksi hallitus hyväksyy yhtiön strategian, liiketoimintasuunnitelman ja budjetin sekä valvoo niiden toteutumista. Hallitus nimittää toimitusjohtajan ja hyväksyy liiketoiminta-alueiden johtajien ja muiden johtoryhmän jäsenten nimitykset. Hallituksessa käsiteltävät asiat esittelee toimitusjohtaja tai muu erikseen sovittava henkilö.

Enemmistö yhtiön hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä sekä puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat yhtiössä työskenteleviä tilintarkastajia.

PricewaterhouseCoopers Oy:n viimeisin varsinainen yhtiökokous pidettiin 23.11.2016. Yhtiökokoukseen asti hallituksessa toimivat Ylva Eriksson (KHT), Markku Katajisto (KHT), Jaakko Kilpeläinen, Juha Laitinen, Pekka Loikkanen (KHT, puheenjohtaja) ja Timo Takalo (KHT).

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 23.11.2016 hallituksen jäseniksi valittiin Ylva Eriksson (KHT), Markku Hakkarainen, Markku Katajisto (KHT), Jaakko Kilpeläinen, Pekka Loikkanen (KHT) ja Timo Takalo (KHT). Yhtiökokous valitsi hallituksen puheenjohtajaksi Pekka Loikkasen

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

(KHT). Ylimääräinen yhtiökokous 10.5.2017 valitsi Martti Virolaisen hallituksen jäseneksi korvaamaan Markku Hakkaraisen, joka valittiin Veroneuvonta ja lakipalvelut -liiketoiminta-alueen johtajaksi 1.7.2017 alkaen.

Hallitus kokoontui tilikaudella 14 kertaa ja teki lisäksi neljä kertaa päätöksiä kokoontumatta. Hallitus arvioi toimintaansa ja työskentelytapojaan vuosittain itsearviointina.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja vastaa yhtiön johtamisesta, strategian toteuttamisesta ja liiketoiminnan kehittämisestä hallituksen ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan apuna toimii johtoryhmä. Yhtiön toimitusjohtajana on 1.7.2015 alkaen toiminut Mikko Nieminen (KHT). Mikko Nieminen on niin ikään toiminut joulukuusta 2015 alkaen osakaskokouksen valitsemana Territory Senior Partnerina (TSP), joka edustaa yhtiötä ja osakkaita PwC-ketjussa.

Johtoryhmä

Johtoryhmän pääasiallisena tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa operatiivisessa johtamisessa ja hallituksen päätösten toimeenpanossa. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Johtoryhmä ohjaa ja kehittää yhtiön toimintaa yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tilikauden päättyessä 30.6.2017 johtoryhmään kuuluivat Tomi Hyryläinen, Mika Kaarisalo, Kimmo Nieminen, Petri Seppälä, Kauko Storbacka, Hannu Suonio, Kati Tammilehto, Leena Tiensuu ja Kimmo Vilske. Toimitusjohtaja Mikko Nieminen toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmä kokoontui tilikauden aikana 23 kertaa.

Partnerit

PricewaterhouseCoopers Oy:n omistavat yhtiön palveluksessa olevat osakkaat, Equity Partnerit. Osakkaiden oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen perusteella.

Equity Partnerien lisäksi on toinen partneriluokka, Associated Partnerit. Associated Partnereiden oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät partnersopimuksen perusteella. Associated ja Equity Partnerit osallistuvat osakas- ja partnersopimuksessa mainittuihin asioihin liittyvään päätöksentekoon osakas- ja partnerikokouksissa.

Tilikauden päättyessä yhtiössä oli kaikkiaan 80 partneria, joista Equity Partnereita oli 46 ja Associated Partnereita 34.

Partnervaliokunta

Partnervaliokunnan tehtävänä on partnereiden palkitsemiseen sekä partneripolitiikkaan ja -rakenteeseen liittyvien asioiden valmistelu

hallitukselle. Partnerivaliokunnan muodostavat yhtiön hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja/TSP, nimitystoimikunnan puheenjohtaja ja kaksi hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä, jotka edustavat osakaskuntaa mahdollisimman laajasti. Puheenjohtajana toimii yhtiön hallituksen puheenjohtaja. Partnerivaliokunnan jäseniä ei hallituksen keskuudestaan valitsemaan jäseniä lukuun ottamatta erikseen valita, vaan partnervaliokunnan jäsenyys kuuluu mainittujen tehtävien sisältöön.

Tilikauden päättyessä partnervaliokuntaan kuuluivat Pekka Loikkanen (pj), Ylva Eriksson, Matias Lindholm, Mikko Nieminen ja Martti Virolainen.

Nimitystoimikunta

Nimitystoimikunnan tehtävänä on valmistella yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäsenten lukumääräksi ja jäseniksi sekä puheenjohtajaksi ja mahdolliseksi varapuheenjohtajaksi.

Osakaskokous valitsee nimitystoimikuntaan neljä osakasta, joista yksi valitaan puheenjohtajaksi ja yksi varapuheenjohtajaksi. Hallituksen puheenjohtaja tai jäsen, toimitusjohtaja/TSP eivät voi olla nimitystoimikunnan jäseniä. Nimitystoimikunnan jäsenten toimikausi on osakaskokouksesta toiseen seuraavaan varsinaisen yhtiökokouksen yhteydessä pidettävään osakaskokoukseen, jollei muuta päätetä.

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Tilikauden päättyessä nimitystoimikuntaan kuuluivat Matias Lindholm (pj), Juha Laitinen, Heikki Lassila ja Kai Wist.

Partnereiden palkitsemisen perusteet

Partnereiden palkitsemisessa noudatetaan osakaskokouksen vahvistamaa ansiojärjestelmää, joka on pääperiaatteiltaan samanlainen koko PwC-ketjussa. Ansiojärjestelmään tehtävistä muutoksista päättää partnervaliokunta ja merkittävät muutokset viedään hallituksen sekä osakaskokouksen hyväksyttäväksi.

Partnereiden palkitsemisesta päättää partnervaliokunta. Partnervaliokunnan jäsenten palkitsemisesta päättää hallitus. Partnerit on luokiteltu kokemuksen, osaamisen ja roolin perusteella eri luokkiin, ja palkitsemisessa otetaan huomioon vuosittain asetettujen henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttaminen, arvojen mukainen toiminta, partnerin rooli yhtiön organisaatiossa sekä yhtiön taloudellinen tulos.

Rakenne

PricewaterhouseCoopers Oy:llä on osakkuusyhtiö PwC Julkistarkastus Oy, josta se omistaa 30 %.

Omistus

PricewaterhouseCoopers Oy:n omistavat yhtiön palveluksessa olevat osakkaat, Equity Partnerit. Yhtiöjärjestyksen mukaan enemmistö

yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä on oltava yhtiössä työskentelevillä tilintarkastajilla tai tilintarkastusyhteisöillä taikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa hyväksytyillä tilintarkastajilla tai tilintarkastusyhteisöillä. Tällaisten omistajien osuus yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä oli tilikauden päättyessä 30.6.2017 yhteensä 53 %.

Hallitus 30.6.2017

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Pekka Loikkanen
(hallituksen
puheenjohtaja)
KHT, Partner
s. 1959

Ylva Eriksson
KHT, Partner
s. 1969

Martti Virolainen
KTM, Partner
s. 1967

Markku Katajisto
KHT, Partner
s. 1969

Jaakko Kilpeläinen
FM, Director
s. 1955

Timo Takalo
KHT, Partner
s. 1968

Johtoryhmä 30.6.2017

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Mikko Nieminen
Toimitusjohtaja
KHT, Partner
s. 1973

Tomi Hyryläinen
Assurance Leader
KHT, Partner
s. 1970

Mika Kaarisalo
Private Company
Services Leader
KHT, Partner
s. 1964

Kimmo Nieminen
Consulting Leader
MBA, BBA, Partner
s. 1974

Petri Seppälä
Tax & Legal Services
Leader
VN, LL.M., Partner
s. 1967

Kauko Storbacka
Transaction Services
Leader
KHT, Partner
s. 1979

Hannu Suonio
Advisory Leader
DI, Partner
s. 1972

Kati Tammilehto
Chief Operating Officer
KTM
s. 1966

Leena Tiensuu
Human Capital Leader
Oik.kand., MBA
s. 1959

Kimmo Vilske
Corporate Finance
Leader
DI, Partner
s. 1970

PwC-ketju

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

PwC on maailmanlaajuinen ketju, joka samalla toimii paikallisesti eri maissa. PwC-ketjuun kuuluvat yritykset ovat itsenäisiä juridisia yhtiöitä, joilla on paikallinen omistus ja johto. Kuten muut PwC-ketjuun kuuluvat yritykset, PwC Suomi on PricewaterhouseCoopers International Limitedin (PwCIL) jäsenyritys, jolla on oikeus käyttää PricewaterhouseCoopers-nimeä. PwC-ketjun jäseninä ketjuun kuuluvat yritykset jakavat tietotaitoa ja resursseja. Jäsenyys auttaa PwC-ketjuun kuuluvia yrityksiä yhteistyössä tuottamaan korkealaatuisia palveluja maailmanlaajuisesti sekä kansainvälisille että paikallisille asiakkaille säilyttäen samalla paikallisuuden edut – mukaan lukien paikallisten säädösten, määräysten, standardien ja käytäntöjen tuntemus.

PwC-ketjun jäsenyys tarkoittaa, että jäsenyritykset ovat sitoutuneet noudattamaan tiettyjä yhteisiä toimintaperiaatteita ja PwC-ketjun standardeja. PwC-ketjun yritykset suorittavat laadunvalvontaa ja vaatimustenmukaisuutta koskevaa seurantaa liittyen palveluiden tarjontaan, etiikkaan ja liiketoiminnan johtamiseen sekä riippumattomuussääntöjen noudattamiseen.

Luettelo PwC-ketjuun kuuluvista EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöistä ja ammattiaan yksin harjoittavista tilintarkastajista nimineen ja sijaintipaikkoineen on liitteenä 1. PwC-ket-

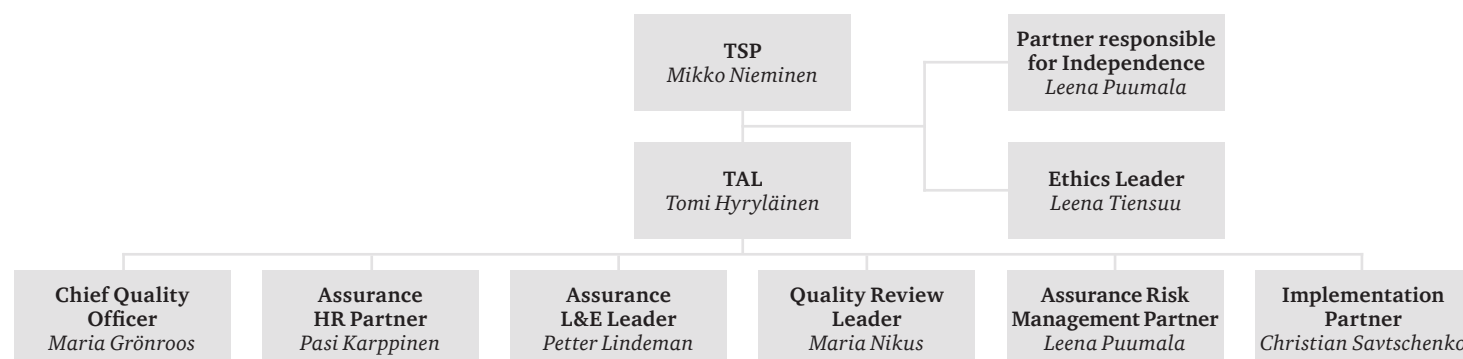
juun kuuluvien tilintarkastusyhteisöjen ja ammattiaan yksin harjoittavien tilintarkastajien (EU/ETA-alueella) kokonaisliikevaihto lakisääteisistä vuosi- ja konsernitilinpäätösten tilintarkastuksista on noin 3 miljardia euroa (luku on paras mahdollinen laskettavissa oleva tieto). Tämä on laskettu kunkin yhteisön viimeisimmän tilinpäätöksen liikevaihdosta euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin muutettuna.

PricewaterhouseCoopers International Limited

PwCIL on Isossa-Britanniassa toimiva rajavastuuyhtiö (private company limited by guarantee). Se toimii koordinaattorina PwC-yrityksille, mutta se ei harjoita tilintarkastustoimintaa eikä tarjoa muitakaan palveluja asiakkaille. PwCIL kehittää ja implementoi toimintaperiaatteita ja aloitteita yhtenäisen ja koordinoitun lähestymistavan luomiseksi PwC-ketjun jäsenyrityksille avainalueilla, kuten strategia, brändi sekä riskit ja laatu. PwC-ketjuun kuuluvat yritykset käyttävät PwC:n nimeä ja hyödyntävät PwC-ketjun resursseja ja metodologioita. Vastaavasti PwC-ketjun yrityksillä on velvollisuus noudattaa ketjun yhteisiä toimintaperiaatteita ja standardeja.

Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Organisaatio

Territory Senior Partner (TSP) **Mikko Nieminen** ja Territory Assurance Leader (TAL) **Tomi Hyryläinen** kantavat viimekätisen vastuun tilintarkastusliiketoimintamme laadunvalvontajärjestelmästä. Heidän apunaan toimivat seuraavat Functional Area Leaderit:

- **Maria Grönroos**, Chief Quality Officer – Seuranta
- **Pasi Karppinen**, Assurance HR Partner – Rekrytointi, suoriutumisen arviointi, uralla eteneminen ja palkitseminen
- **Petter Lindeman**, Assurance L&E Leader – Koulutus
- **Maria Nikus**, Quality Review Leader – Seuranta

- **Leena Puumala**, Partner Responsible for Independence – Riippumattomuus ja Assurance Risk Management Partner – Asiakkaiden ja toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen
- **Christian Savtschenko**, Implementation Partner – Toimeksiantojen toteuttaminen
- **Leena Tiensuu**, Ethics Leader – Eettiset periaatteet ja liiketoimintatapa

Laatuorientoituneen sisäisen kulttuurin edistäminen

TSP ja TAL edistävät laatuorientoitunutta sisäistä kulttuuria selkeillä, johdonmukaisilla ja usein toistuvilla viesteillä, joissa painotetaan laadunvalvonnan periaatteitamme ja menettelytapojamme. Viestit edistävät korkealaatuista

työtä arvostavaa ja palkitsevaa kulttuuria. Viestit välittyvät mm. koulutustilaisuuksissa, kokouksissa, virallisissa ja epävirallisissa keskusteluissa ja uutiskirjeissä.

Liiketoimintastrategiamme pitää sisällään sen periaatteen, että hoidamme kaikki suorittamamme toimeksiannot laadukkaasti. Olemme luoneet toimintaperiaatteet ja menettelytavat, jotka koskevat henkilöstön suoriutumisen arviointia, palkkausta ja uralla etenemistä (mukaan lukien kannustinjärjestelmät). Asettamme johtamista koskevat velvoitteet niin, että liiketaloudelliset näkökohdat eivät mene suoritettavan työn laadun edelle ja osoitamme riittävät resurssit laadunvalvonnan periaatteiden

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

ja menettelytapojen jatkuvaan kehittämiseen, dokumentoimiseen ja tukemiseen.

Vuoden 2017 henkilöstötutkimuksen tulokset heijastavat vahvaa laatukulttuuriamme ja onnistunutta johdon viestintää tilintarkastus- ja muissa varmennuspalveluissa:

- Henkilöt, joille työskentelen luottavat siihen, että käytän joustomahdollisuuksia tinkimättä työni laadusta (95 % myönteisiä tai neutraaleja).
- Henkilöt, joille työskentelen edistävät ja osoittavat korkeita eettisiä toimintatapoja (95 % myönteisiä tai neutraaleja).
- Tiimini jäsenet kantavat vastuun työnsä tuloksista (94 % myönteisiä tai neutraaleja).
- Henkilöt, joiden kanssa työskentelen toimivat suoraselkaisesti (94 % myönteisiä tai neutraaleja).

Johto analysoi henkilöstötutkimuksen tulokset huolella ja partnerit ja henkilöstö kutsutaan ottamaan osaa tähän analyysiin. Tuloksista kerrotaan sisäisillä tiedotteilla ja niistä keskustellaan henkilöstöpalaverissa.

Laatuun liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin vastaaminen

Olemme luoneet laatumittariston, jota johto seuraa säännöllisesti. Mittarit on suunniteltu

siten, että ne muun muassa mahdollistavat tilintarkastuksen laatuun liittyvien riskien tunnistamisen. Kun riskejä tunnistetaan, niihin vastaamiseksi tehdään toimenpidesuunnitelma, jonka toteuttamisesta huolehtivat Functional Area Leaderit tai liiketoimintayksiköiden johtajat sen mukaan kenen vastuulle kyseinen asia kuuluu.

Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut -liiketoiminta-alueella aluetoimistojen ja liiketoimintayksiköiden johtajat raportoivat kvartaaleittain Territory Assurance Leaderille laadun parantamiseen tähtäävistä toimistaan sekä mahdollisista tilintarkastuksen laatuun liittyvistä riskeistä, joita he ovat tunnistaneet. Functional Area Leaderit keskustelevat Quality Officen kokouksissa myös muista mahdollisista tunnistamistaan riskeistä sekä toimenpiteistä niihin vastaamiseksi.

Toimenpiteet, jotka nähdään tarpeellisiksi tunnistettuihin riskeihin vastaamiseksi, sisällytetään vuosittaiseen laadun kehittämisohjelmaamme, jollei niitä ole ohjelmassa entuudestaan jo huomioitu. Laadun kehittämisohjelmaamme päivitetään tarpeen mukaan. Kaikki toimenpiteet aikataulutetaan ja vastuutetaan asianmukaisille henkilöille. Seuraamme laadun kehittämistoimenpiteiden toteuttamista kuukausittain ja etenemisestä raportoidaan johdolle ja PwC-ketjulle.

Recognition and Accountability Framework

Recognition and Accountability Framework (RAF) on viitekehys, jota käytämme johdon, tilintarkastuspartnereiden ja muiden toimeksiannon johtajien suoriutumisen arvioinnissa laatuun liittyvien tekijöiden osalta. RAFia sovelletaan TSP:hen, TALIin, tilintarkastuksen liiketoimintayksiköiden johtajiin, Functional Area Leadereihin sekä varmennustoimeksiantojen toimeksiannon johtajiin ja toimeksiantokohtaisia laadunvalvontatarkastuksia suorittaviin Quality Review Partnereihin (QRP).

Viitekehyksen tarkoituksena on motivoida ihmisiä antamalla tunnustusta hyvästä laadusta ja oikeista käyttäytymismalleista sekä parantaa laatua vastaamalla esiin tulleisiin negatiivisiin indikaatioihin tilintarkastuksen laadusta. Seuraus negatiivisista laatuindikaatioista harkitaan kussakin tapauksessa tosiseikkojen ja olosuhteiden perusteella. Tarpeen mukaan käytetään erilaisia sanktioita ja korjaavia toimenpiteitä. RAFin soveltamisella voi olla merkittäviä positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia muuttuvaan palkanosaan.

Eettiset vaatimukset

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Noudatamme PwC:llä IESBA:n (International Ethics Standards Board for Accountants) eettisten sääntöjen peruseriaatteita, jotka ovat seuraavat:

- a) **Rehellisyys** – oltava suora ja rehellinen kaikissa ammattiin liittyvissä suhteissa ja liikesuhteissa.
- b) **Objektiivisuus** – ei saa antaa tarkoitushakuisen suhtautumisen, intressiristiriitojen tai toisten osapuolten epäasianmukaisen vaikutuksen syrjäyttää ammattiin tai liiketoimintaan liittyvää harkintaa.
- c) **Ammatillinen pätevyys ja huolellisuus** – pidettävä ammatilliset tietonsa ja taitonsa vaadittavalla tasolla sen varmistamiseksi, että asiakas tai työnantaja saa pätevää ammatillista palvelua, joka perustuu ajan tasalla oleviin ammatillisiin käytäntöihin, lainsäädäntöön ja tekniikkoihin, sekä toimitava tunnollisesti ja sovellettavien teknisten ja ammatillisten standardien mukaisesti.
- d) **Salassapitovelvollisuus** – pidettävä ammattiin liittyvien suhteiden ja liikesuhteiden perusteella saamansa tieto luottamuksellisena ja sen vuoksi ei saa antaa mitään tällaista tietoa kolmansille osapuolille ilman asianmukaista ja nimenomaista valtuutusta, ellei tiedon antaminen perustu lakisääteeseen tai

ammattiin liittyvään oikeuteen tai velvollisuuteen, eikä käyttää tietoa tilintarkastusammattilaisen tai kolmansien osapuolten henkilökohtaiseksi eduksi.

- e) **Ammatillinen käyttäytyminen** – noudatettava relevantteja säädöksiä ja määräyksiä ja vältettävä kaikkea ammattikunnan mainetta heikentävää toimintaa.

Lisäksi PwC-ketjun standardit, jotka koskevat kaikkia PwC-ketjun jäsenyrityksiä ja joita noudatamme, sisältävät ohjausta monilla alueilla mukaan luettuna ammattietiikka ja tapa toimia, riippumattomuus, kilpailunrajoittamisen estäminen, rahanpesun estäminen ja korruptiivon vastainen toiminta, tietosuoja, ketjun jäsenyritysten ja osakkaiden verotus, pakotelainsäädäntö, sisäinen tarkastus ja sisäpiirisäätely.

Suhtaudumme näiden eettisten vaatimusten noudattamiseen vakavasti ja tavoitteemme on myös niiden hengen eikä pelkän kirjaimen noudattaminen. Partnerit ja henkilöstö osallistuvat pakolliseen koulutukseen ja niihin liittyviin testeihin säännöllisesti sekä antavat vuosittain vahvistuksen toimintaperiaatteiden noudattamisesta osana toimenpiteitä, joilla pyrimme varmistamaan työtämme ohjaavien eettisten periaatteiden ymmärtämisen. PricewaterhouseCoopers Oy:n johto seuraa toimintaperiaatteidemme noudattamista.

Noudatamme PwC-ketjun globaalia Code of Conduct -ohjetta. Kaikilla henkilöstöömme kuuluvilla on velvollisuus tutustua Code of Conduct -ohjeeseen ja suorittaa siihen liittyvä Living the Code -verkkokoulutus. Heidän odotetaan toimivan ammatillisella urallaan arvojemme mukaisesti.

Liiketoimintatapamme

Ethics Leaderin tehtäviin kuuluu varmistaa koulutusten ja viestinnän avulla, että partnerit ja henkilöstö tuntevat Code of Conduct -ohjeen.

Ketjun toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen rikkomiseen liittyvät valitukset ja väitteet voi esittää suoraan Ethics Leaderille tai verkossa olevan kanavan kautta. Sähköinen kanava on niin sisäisten kuin ulkoisten sidosryhmien käytettävissä. Valituksen tai väitteen voi esittää myös nimettömänä. Ethics Leader tutkii kaikki valitukset ja väitteet.

Riippumattomuus

Tilintarkastajina ja muiden ammatillisten palveluiden tarjoajana PwC-ketjuun kuuluvien yritysten ja niiden partnereiden sekä henkilöstön edellytetään noudattavan objektiivisuuden, rehellisyyden ja ammatillisen käyttäytymisen peruseriaatteita. Varmennusasiakkaiden osalta riippumattomuus on toimintamme kulmakivi. Näiden periaatteiden noudattaminen on lähtö-

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

kohta pääomamarkkinoiden ja asiakkaidemme palvelemiselle.

PwC:n riippumattomuusohjeet (PwC Global Independence Policy) perustuvat IESBA:n eettisiin sääntöihin tilintarkastusammattilaisille ja ne sisältävät minimivaatimukset, joita PwC-ketjun yritykset ovat sitoutuneet noudattamaan. Näihin lukeutuvat menetelmät, joita noudattaen varmistamme riippumattomuutemme asiakkaista, kun se on tarpeellista.

Olemme nimittäneet partnerin (Partner Responsible for Independence, PRI) vastaamaan PwC:n Global Independence Policyn implementoinnista ja siihen liittyvistä riippumattomuusprosesseista sekä tukemaan liiketoimintaa. PwC Suomen PRI:tä tukee riippumattomuusasian-tuntijoiden tiimi. PRI raportoi suoraan TSP:lle.

Vahvistamme, että meillä on riippumattomuutta koskevat toimintaperiaatteet ja menettelytavat, joita kuvaamme tarkemmin alla.

Riippumattomuutta koskevat toimintaperiaatteet ja menettelytavat
PwC Global Independence Policy kattaa mm. seuraavat alueet:

- Henkilökohtainen ja PwC Suomen riippumattomuus sisältäen toimintaperiaatteet ja ohjeistusta liittyen henkilökohtaisiin omistuksiin

ja muihin taloudellisiin järjestelyihin, kuten partnereiden, henkilöstön ja PwC Suomen pankkitileihin, lainoihin ja eläkejärjestelyihin.

- Muut kuin tilintarkastuspalvelut ja palkkiot. ”Statements of Permitted Services” (SOPS) sisältävät käytännön ohjeistusta toimintaperiaatteiden soveltamisessa liittyen muiden palveluiden myyntiin varmennusasiakkaille.
- Liikesuhteet sisältäen toimintaperiaatteita ja ohjeistusta liittyen yhteistyösopimuksiin (kuten yhteisyritykset ja yhteismarkkinointi) sekä tavaroiden ja palveluiden hankintaan.

PwC:n toimintaperiaatteet ja menettelytavat on laadittu helpottamaan niiden soveltuvien ammatillisten ja sääntelyllisten riippumattomuusvaatimuksien noudattamista, jotka koskevat varmennuspalveluiden tarjoamista asiakkaillemme. Tarkistamme ja päivitämme toimintaperiaatteita ja ohjeistusta, kun se on tarpeen, esimerkiksi lakien ja sääntelyn muutuksessa tai vastataksemme liiketoimintamme muutoksiin.

Sovellamme PwC-ketjun Global Independence Policyn lisäksi meitä velvoittavia säännöksiä ja määräyksiä, kuten Suomen tilintarkastuslakia ja EU:n tilintarkastusasetusta sekä Yhdysvaltojen Securities and Exchange Commissionin (SEC) ja Public Company Accounting Oversight Boardin (PCAOB) edellyttämiä vaatimuksia.

Riippumattomuuteen liittyvät työkalut
PwC-ketjun jäsenenä meillä on käytettävissämme useita työkaluja, jotka tukevat maailmanlaajuisesti ketjuun kuuluvia jäsenyrityksiä ja niiden henkilöstöä riippumattomuustoimintaperiaatteiden ja menettelytapojen noudattamisessa. Näitä ovat mm.:

- Central Entity Service (CES), joka sisältää tietoa yrityksistä kuten yleisen edun kannalta merkittävät (PIE) tilintarkastusasiakkaat ja SECin rajoitusten alaiset asiakkaat sekä niihin liittyvät rahoitusvälineet. CES auttaa meitä määrittämään asiakastamme koskevat riippumattomuusvaatimukset ennen kuin ryhdymme tarjoamaan tälle muita kuin tilintarkastuspalveluita tai solmimme tämän kanssa liikesuhteen.
- Independence Checkpoint, joka auttaa henkilöstöämme suorittamaan rahoitusvälineitä koskevan ennakkoselvityksen ennen rahoitusvälineen hankkimista ja rekisteröimään omistukset. PwC-ketjuun kuuluvan jäsenyrityksen saadessa uuden tilintarkastusasiakkaan järjestelmä ilmoittaa kyseiseen asiakkaaseen liittyviä rahoitusvälineitä omistaville henkilöille tästä muutoksesta.
- Authorisation for Services (AFS), joka helpottaa yhteydenpitoa muita kuin tilintarkastuspalveluita tarjoavan toimeksiannon johtajan ja tilintarkastustoimeksiannon johtajan välillä sekä palveluun mahdollisesti liittyvien

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

riippumattomuusuhkien ja ehdotettujen varotoimien dokumentoimista. Se toimii myös dokumentaationa tilintarkastuspartnerin palvelun sallittavuudesta tekemästä johtopäätöksestä.

- Global Breaches Reporting System, jota käytämme ulkoisten tilintarkastusta koskevien riippumattomuussääntöjen (esim. sääntelyn tai ammatillisten vaatimusten asettamien) sääntöjen rikkomusten raportointiin silloin, kun rikkomuksella on valtioiden rajat ylittävä vaikutus (esim. kun rikkomus tapahtuu yhdessä maassa, mutta se vaikuttaa riippumattomuuteemme toisessa maassa).

PwC Suomella on myös paikallisia työkaluja, kuten rotaation seurantatyökalu, jonka avulla seuraamme tilintarkastusyhteisön pakolliseen rotaatioon liittyvien toimintaperiaatteiden noudattamista päävastuullisten tilintarkastajien ja toimeksiantokohtaisia laadunvalvontatarkastuksia suorittavien Quality Review Partnerien osalta.

Riippumattomuuskoulutus ja -vahvistukset

Järjestämme kaikille partnereillemme ja asiaintuntijapalveluita tarjoavalle henkilöstöllemme säännöllistä koulutusta riippumattomuusasioissa. Koulutus keskittyy roolimutoksiin ja riippumattomuusohjeistus- tai sääntelymutoksiin sekä palveluiden tarjoamiskysymyksiin.

Velvoitamme partnerit ja toimeksiantoihin osallistuvat henkilöstön jäsenet antamaan vuotuisen vahvistuksen siitä, että he noudattavat PwC Suomen riippumattomuusohjeistusta, henkilökohtainen riippumattomuus mukaan lukien. Lisäksi partnerimme vahvistavat, että kaikki ne muut kuin tilintarkastuspalvelut sekä liikesuhteet, joista he vastaavat, ovat ohjeistuksemme mukaisia ja että näiden palveluiden ja liikesuhteiden hyväksymisessä on noudatettu vaadittuja menettelytapoja. Vuosittaisten vahvistusten lisäksi pyydämme sekä säännöllisesti että tarpeen mukaan toimeksiantotasoisia vahvistuksia.

Riippumattomuuden seuranta ja kurinpidolliset toimenpiteet

Seuraamme laadunvalvontajärjestelmämme avulla, että riippumattomuusvaatimuksiin liittyvät toimintaperiaatteet ja menettelytavat toimivat tehokkaasti. Yllä mainittujen, tätä seurantaa tukevien vahvistusten lisäksi suoritamme

- riippumattomuutta koskevien kontrollien ja menettelytapojen vaatimustenmukaisuuden testaamista
- henkilökohtaisen riippumattomuussääntöjen noudattamisen testausta otannalla valitusta joukosta, vähimmillään partnereita ja partnerehdokkaita
- vuotuisen arvion siitä, miten PwC Suomi on

noudattanut riippumattomuuteen liittyvää PwC-ketjun riskienhallintastandardia.

Seurannan tulokset raportoidaan yhtiömme johdolle ja hallitukselle vuosittain.

Käytössämme on seuraamuksellisia toimintaperiaatteita ja menettelyjä, jotka edesauttavat riippumattomuussääntöjen ja prosessien noudattamista ja edellyttävät riippumattomuusvaatimusten rikkomusten raportointia ja käsittelyä.

Tällainen käsittely voi sisältää keskustelun asiakkaamme tilintarkastusvaliokunnan kanssa rikkomuksen luonteesta. Se voi sisältää myös arvion rikkomuksen vaikutuksesta yhtiömme riippumattomuuteen ja objektiivisuutemme säilyttämisen edellyttämistä varotoimenpiteistä. Vaikka useimmat rikkomukset ovat pieniä ja luettavissa epähuomiossa aiheutetuiksi, otamme kaikki rikkomukset vakavasti ja tutkimme ne asianmukaisesti. Havaittujen riippumattomuussäännösten rikkomusten tutkiminen auttaa tunnistamaan mahdollisen tarpeen parantaa järjestelmää ja prosesseja sekä antaa lisäohjeistusta ja koulutusta.

Vahvistamme, että olemme päättäneen tilikauden aikana arvioineet riippumattomuutta koskevien toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen noudattamista.

Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen

Periaatteet

tilintarkastusasiakassuhteiden hyväksymiseksi ja jatkamiseksi

Toimintaperiaatteemme ja menettelytapamme asiakassuhteiden ja tilintarkastustoimeksiantojen hyväksymiselle auttavat meitä arvioimaan, olemmeko päteviä hoitamaan toimeksiannon, onko meillä riittävä aika ja resurssit, pystymkö noudattamaan relevantteja eettisiä vaatimuksia, kuten riippumattomuussääntöjä, ja olemmeko asianmukaisesti arvioineet asiakkaan rehellisyyden. Arvioimme nämä tekijät uudelleen, kun päätämme asiakastoimeksiannon jatkamisesta. Toimintaperiaatteet ja menettelytavat ohjaavat meitä myös, jos päätämme luopua toimeksiannosta tai asiakassuhteesta.

Asiakkaan ja toimeksiannon hyväksyminen ja jatkaminen

Asiakkaan hyväksymiseen ja toimeksiannon jatkamiseen liittyvät toimenpiteet tehdään sähköisesti. Järjestelmät ovat PwC-ketjun kehittämiä ja ne auttavat toimeksiantotiimiä, johon toamme sekä riskienhallinnan asiantuntijoita määrittelemään, ovatko asiakkaaseen liittyvät riskit hallinnoitavissa ja haluaako PwC ylläpitää asiakassuhdetta. Järjestelmät auttavat toimeksiantotiimiä ja PwC:tä

tojen hyväksymiseen ja jatkamiseen liittyvien seikkojen arvioinnin, kuten tunnistamaan ja dokumentoimaan ongelmat tai riskitekijät ja niiden ratkaisut

- saamaan yleiskuvan asiakkaiden ja toimeksiantojen hyväksymiseen ja jatkamiseen liittyvistä riskeistä.

Ennen uuden asiakkaan tai toimeksiannon hyväksymistä suoritamme myös muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Eturistiriitojen kartoitus
- Rahanpesun estämiseen liittyvät toimenpiteet
- Riippumattomuusarviointi.

Ratkaisemme mahdolliset esille tulleet ongelmat tilanteen edellyttämällä tavalla.

- dokumentoimaan asiakkaiden ja toimeksian-

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Henkilöresurssit

PwC Professional

PwC Professional muodostaa pohjan uratason mukaiselle osaamisvaatimusten mallillemme. Sen Tekniset osaamiset -osion alle kuuluvat liiketoiminta- ja roolikohtaiset taidot ja osaamiset. Mallia käytetään koulutusten suunnittelun pohjana ja uralla etenemisen tukena.

Osaamisen kehittäminen ja koulutus

Vahvistamme, että meillä on tilintarkastajien jatkuva koulutusta koskevat toimintaperiaatteet.

Ketju on kehittänyt ja ylläpitää tilintarkastuksen laadun yhtenäisyyden varmistamiseksi opimisohjelmaa, joka kattaa PwC:n tilintarkastuslähestymistavan. Se tarjoaa myös työkalut sekä tietoa tilintarkastusstandardien muutoksista ja niiden vaikutuksista.

Koulutukset toteutetaan monimuotoisina luokahuonekoulutuksina ja virtuaalisia välineitä hyödyntäen. Tämä koulutusohjelma tukee sitoutumistamme tilintarkastuksen laatuun ja varmistaa, että asiantuntijoillamme on mahdollisuus kehittää ammatillista arviointikykyään ja varovaisuuttaan sekä teknistä ja ammatillista osaamistaan.

Tilintarkastus- ja muiden varmennuspalveluiden Learning & Education Leader harkitsee, mitä koulutuksia tarvitaan ketjun tarjoaman

ohjelman lisäksi kattamaan paikallisia tarpeita. Näitä koulutuksia järjestetään usealla aihealueella, kuten tilintarkastusnormitus, hyvä tilintarkastustapa ja ISA-standardit, sisäinen valvonta, riippumattomuusvaatimukset, kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskeva sääntely sekä hyvä kirjanpitolata, yhteisölaainsäädäntö ja verotus. Koulutuksen sisältö voi olla joko PwC Suomen, PwC-ketjun tai ulkopuolisen palveluntarjoajan tuottamaa.

Resurssien johtaminen

Strategiaan ja liiketoimintasuunnitelmiin sekä tiedossa oleviin toimeksiantoihin pohjautuen laadimme resursointisuunnitelman. Sitä verrataan käytössä oleviin henkilöresursseihin ja odotettuun vaihtuvuuteen. Näiden pohjalta syntyy vuosittainen rekrytointisuunnitelma. Tiimit kootaan osaamisen ja toimeksiantokoh- taisten vaatimusten perusteella.

Palkitseminen

Henkilöstön arvioinnissa ja palkitsemisessa käytetään sekä laadullisia että kvantitatiivisia mittareita. Henkilöstön palkitsemisessa otetaan huomioon myös laatu.

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Toimeksiannon suorittaminen

PwC Audit

PwC-ketjun jäsenenä sovellamme PwC Auditia, joka käsittää ketjun yhteisen tilintarkastusmetodologian ja -prosessin. Metodologia perustuu kansainvälisiin tilintarkastusstandardeihin (ISA-standardit), ja sitä on tarpeen mukaan täydennetty PwC:n omilla periaatteilla ja ohjeistuksilla. Yhteinen tilintarkastusmetodologiamme antaa viitekehyksen, jonka avulla PwC-ketjuun kuuluvat jäsenyritykset pystyvät kaikilta osin noudattamaan sovellettavia ammatillisia standardeja, määräyksiä ja lakiin perustuvia vaatimuksia yhdenmukaisesti.

Tilintarkastuskäsikirjamme PwC Audit Guide yhdessä PwC:n teknologiapohjaisten tilintarkastusta tukevien työkalujen ja mallipohjien kanssa tukevat toimeksiantotiimejä varmenus- ja liitännäispalvelutoimeksiantojen toteuttamisessa.

Aura

PwC-ketjun jäsenenä käytämme teknisesti pitkälle kehitettyä Aura-nimistä sovellusta tilintarkastuksen suorittamisessa. Auraa käytetään tilintarkastustyön suunnittelussa, toteutuksessa ja dokumentoinnissa. Se auttaa tiimejä soveltamaan metodologiaamme tehokkaasti yhdistämällä tunnistetut riskit ja näihin riskeihin vastaamiseksi suoritettavan työn läpinäkyvällä tavalla sekä tarjoamalla kattavat välineet projektien johtamiseen.

Kehittynyttä teknologiaa

Investoimme jatkuvasti sellaiseen tilintarkastusteknologiaan, joka parantaa tilintarkastuksen laatua ja kykyämme esittää näkemyksiä asiakkaillemme. Teknologiamme rakennetaan ja otetaan käyttöön maailmanlaajuisesti, jolloin varmistetaan menettelyjen yhdenmukaisuus koko PwC-ketjussa.

Uusia työkalujamme, jotka edistävät tilintarkastuksen laatua ja tehokkuutta hyödyntämällä automaatiota, liitettävyyttä ja mobiiliominaisuuksia:

Aura

AuraNow: online-pohjainen useassa toimeksiannossa käytettävä työkalu, jonka avulla tiimit pystyvät seuraamaan työn edistymistä ja muuta keskeistä tietoa kaikissa toimeksiannoissaan. Toimeksiannon edistyminen esitetään visuaalisesti, jolloin henkilöt pystyvät priorisoimaan työpanostaan. Työkalu tuottaa myös tietoa siitä, milloin kansiot ovat valmiita arkistoitavaksi, ja auttaa näin tilintarkastuskansioiden arkistoinnin valmisteluissa ja ajoituksessa.

Connect

Connect-työkalun avulla voidaan jakaa tietoa nopeasti, tehokkaasti ja turvallisesti tilintarkastuksen kaikissa vaiheissa. Työkalun avulla voidaan seurata asiakkaiden ja toimeksiantotiimin välisten pyyntöjen ja toimitettujen tietojen tilannetta reaaliaikaisesti.

Halo

Halo: on uusi datan tarkastamiseen tarkoitettu työkalukokonaisuus, jonka avulla pystymme tunnistamaan ja arvioimaan riskit ja päättämään tarkastustyön kohdistamisesta. Halon analysointi- ja visualisointiominaisuudet mahdollistavat rakenteiden ja kehityssuuntien analysoimisen sekä epätavallisten ja riskipitoisten liiketapahutumien tunnistamisen. Halo koostuu kolmesta keskeisestä osasta: asiakkaalta saatavan tiedon hankinta, tiedon muuntaminen ja tiedon automatisoituun testaamiseen ja analysointiin tarkoitetut sovellukset, kuten Halo for Journals. Sen avulla toimeksiantotiimit voivat koota kaikki pääkirjatapahtumat ja hyödyntää sisäänrakennettuja toimeksiantokohtaisia kriteerejä, jotka on suunniteltu fokusoimaan testauksen korkeamman riskin vienteihin.

Toimeksiannon suorittamista koskevat keskeiset periaatteet

PwC Suomessa on periaatteita ja toimintamalleja toimeksiantojen suorittamisen tukemiseen. Näitä päivitetään säännöllisesti vastaamaan sekä muutoksiin toimintaympäristössämme että PwC Suomen tarpeisiin.

Läpikäynti ja valvonta

Toimeksiannon johtaja ja toimeksiantotiimin kokeneemmat jäsenet valvovat tilintarkastusta, läpikäyvät tehtyä työtä, ohjaavat tiimiä ja ylläpitävät tilintarkastuksen laatua. Tilintarkastus-

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

työkalumme Aura on suunniteltu auttamaan tiimin jäseniä toimeksiannon edistymisen seurannassa ja siten varmistamaan, että kaikki työ on saatu valmiiksi ja että työ on läpikäyty asianmukaisten henkilöiden, kuten toimeksiannon johtajan ja mikäli tarpeellista, toimeksiantokohtaisen laadunvalvontatarkastuksen suorittajan (Quality Review Partner) toimesta. Auran avulla voidaan myös varmistaa, että kaikki esiin tulleet seikat on asianmukaisesti ratkaistu.

Toimeksiannon johtajan ja toimeksiantotiimin kokoneempien jäsenten läpikäynnin lisäksi kaikkien työntekijöiden odotetaan käyvän kriittisesti oma työnsä läpi sen varmistamiseksi, että se täyttää soveltuvat vaatimukset.

Konsultointi

PwC Suomen toimintaperiaatteissa määritellään ne olosuhteet, joissa edellytetään konsultointia muun muassa kirjanpidollisissa, tilintarkastuksellisisa ja riskienhallinnallisissa asioissa.

Erityisasiantuntijamme seuraavat kehitystä oleellisilla alueilla ja kommunikoivat muutoksista työntekijöille. Konsultoituva kulttuurimme tarkoittaa myös sitä, että toimeksiantotiimimme konsultoivat epävirallisesti toisiaan, samoin kuin erityisasiantuntijoita ja muita henkilöitä, tilanteissa, joissa muodollista konsultaatiota ei edellytetä.

Laadunvalvontatarkastus

Nimeämme Quality Review Partnerin (QRP) suorittamaan toimeksiantokohtaista laadunvalvontatarkastusta muun muassa yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen ja korkeamman riskin tilintarkastustoimeksiantoihin. QRP:t ovat kokeneita henkilöitä, jotka ovat riippumattomia toimeksiannon ydintiimistä. He saavat koulutusta, kun heidät nimitetään QRP-rooliin, ja säännöllisesti sen jälkeen.

QRP on velvollinen käymään läpi tilintarkastuksen keskeiset asiat, kuten riippumattomuuden, merkittävät riskit ja merkittäviin riskeihin vastaavat toimenpiteet, arviot, korjaamattomat virheellisyysdet, läpikäytyjen asioiden työn dokumentaation, tilinpäätöksen ja kommunikoinnin hallintoelinten kanssa sekä annettavan tilintarkastuskertomuksen asianmukaisuuden. QRP:t osallistuvat tarkastusprosessin eri vaiheisiin ja QRP haastaa tilintarkastustiimiä heidän tekemissään arvioissa ja tehdyssä työssä.

Mielipide-erot

PwC Suomella on toimintaperiaatteita sellaisten tilanteiden ratkaisemiseksi, joissa toimeksiannon johtajan ja joko QRP:n, toisen partnerin tai esimerkiksi riskienhallintatoiminnon välillä on mielipide-eroja.

Toimeksiantojen dokumentoiminen

Toimeksiannon paperimuotoiset ja sähköiset työpaperit kootaan kansioon ja arkistoidaan sekä säilytetään toimintaperiaatteidemme mukaisesti.

Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen

Sisäinen laadunvalvonta

Rooli ja tavoite

Seurantaprosessimme tavoite on antaa meille kohtuullinen varmuus siitä, että laadunvalvontajärjestelmään liittyvät toimintaperiaatteet ja menettelytavat ovat tarkoituksenmukaisia ja riittäviä ja että ne toimivat tehokkaasti.

Seuranta

Laatu on keskeinen elementti tilintarkastusliiketoimintamme strategiassa. Vastuu asianmukaisesta laadunvalvontajärjestelmästä on PwC Suomen johdolla. Järjestelmä käsittää tehokkaat seuranta-toimenpiteet, joiden tavoitteena on arvioida, onko laadunvalvontajärjestelmämme muodostavat toimintaperiaatteet ja menettelytavat suunniteltu asianmukaisesti ja toimivatko ne tehokkaasti.

PwC Suomen seurantajärjestelmä perustuu PwC-ketjun Global Assurance Quality Review (GAQR) ohjelmaan. Tämä ohjelma, joka perustuu laadunvalvontaa koskeviin kansainvälisiin ammatillisiin standardeihin ml. kansainvälinen laadunvalvontastandardi ISQC 1, sisältää toimintaperiaatteet, menettelytavat, työkalut ja ohjeistukset, joita PwC-ketjun jäsenyritykset käyttävät. PwC-ketjutasoista GAQR-ohjelmaa koordinoi keskitetty tiimi, jonka muodostavat GAQR Leader ja ryhmä International Team Leadereitä (ITL), jotka ovat kokeneita partnereita PwC-ketjun jäsenyrityksistä. ITL:ien

suorittama valvonta ja heidän jatkuva mukanaolonsa ja tukensa edesauttavat tarkastusten toteutumista yhdenmukaisella ja tehokkaalla tavalla koko PwC-ketjussa.

PwC Suomen seurantaprosessit sisältävät suoritettujen toimeksiantojen laaduntarkastusta (Engagement Compliance Review, ECR) sekä jatkuva arviointia laadunvalvontajärjestelmämme rakenteesta ja toimivuudesta. Seurantaprosessin tulokset muodostavat pohjan laadunvalvontajärjestelmämme jatkuvalla kehittämiselle.

ECR:t ovat riskeihin keskittyviä loppuun saatettujen tilintarkastus- ja muiden varmennustoimeksiantojen laaduntarkastuksia. Laaduntarkastuksessa arvioidaan, onko toimeksianto toteutettu PwC Auditin vaatimusten, ammatillisten standardien ja toimeksiantoja koskevien muiden toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Auktorisoidut tilintarkastajat ja muut toimeksiantojen vastuuhenkilöt ovat laaduntarkastuksen kohteena säännöllisesti.

Laaduntarkastustiimit koostuvat kokeneista tilintarkastajista ja erityisasiantuntijoista. Työhön osallistuvat henkilöt saavat koulutusta, joka tukee heitä tehtävän toteuttamisessa. He hyödyntävät erilaisia GAQR:n hyväksymiä tarkistuslistoja ja työkaluja suorittaessaan laaduntarkastustoimenpiteitä.

Laaduntarkastusten tulokset raportoidaan johdolle, joka on vastuussa tulosten analysoinnista ja korjaavien toimenpiteiden implementoinnista. Tulokset raportoidaan myös hallitukselle, jolla on vastuu yhtiömme toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Laaduntarkastuksen tuloksia arvioidaan toimeksiantotasolla ja kommentoimalla ylöspäin. Jatkotoimenpiteet määritetään tapauskohtaisesti PwC Suomen Recognition and Accountability Framework -viitekehyksen mukaisesti.

Laaduntarkastusten tuloksista ja niiden perusteella päätetyistä toimenpiteistä tiedotetaan partnereille ja henkilökunnalle. Päätetyt toimenpiteet toteutetaan tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Juurisyyanalyysi

Suoritamme analyysseja tunnistaksemme mahdollisia tilintarkastuksen laatuun vaikuttavia tekijöitä siten, että voimme tehdä toimenpiteitä jatkuvan kehittämisen eteen. Yksi päätavoitteistamme tehdessämme analyysseja on tunnistaa, miten voimme tarjota parhaan mahdollisen toimintaympäristön toimeksiantotiimeillemme laadukkaasti tilintarkastuksen toteuttamiseen. Katsomme vaatimukset täyttäviä toimeksiantoja ja niitä joissa on havaintoja – sekä sisäisessä laaduntarkastuksessa tunnistettuja että ulkoisen laadunvalvonnan kautta esiin tulleita – tunnistaksemme mahdollisia

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

erityispiirteitä ja oppimismahdollisuuksia.

Harkitsemme juurisyyanalyysissa tekijöitä, jotka vaikuttavat mm. tekniseen tietämykseen, ohjaukseen ja läpikäyntiin, ammatilliseen skeptisyyteen, toimeksiantojen resursseihin ja koulutukseen. Mahdollisia syy-yhteyksiä tunnistetaan arvioimalla toimeksiantotietoja, suorittamalla haastatteluja ja läpikäymällä tilintarkastustyöpapereita sen mukaan, mikä kulloinkin on asianmukaista, jotta ymmärretään tilintarkastuksen laatuun vaikuttaneet tekijät.

Hallituksen arvion mukaan PricewaterhouseCoopers Oy:n laadunvalvontajärjestelmä toimii ja antaa kohtuullisen varmuuden siitä, että noudatamme ammatillisia standardeja sekä sovellettavia säädöksiin ja määräyksiin perustuvia vaatimuksia ja antamamme raportit ovat olosuhteisiin nähden asianmukaisia. Otamme laadunvalvontajärjestelmäämme koskevat tarkastus- ja muut havainnot sekä kehitysehdotukset huomioon kehittäessämme laadunvalvontajärjestelmäämme edelleen.

Ulkoinen laadunvalvonta

PwC Suomen toimintaa valvoo Suomen tilintarkastuslain nojalla Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tilintarkastusvalvonta.

PwC Suomi tarkastaa PIE-yhteisöjä, joten

PRH:n tilintarkastusvalvonta tekee laaduntarkastuksen PwC Suomeen vähintään joka kolmas vuosi. Laaduntarkastukseen kuuluu laadunvalvontajärjestelmämme arviointi ja testaus sekä avoimuusraportin sisällön arviointi EU-asetuksen (537/2014) perusteella.

Lisäksi PwC Suomi on rekisteröitynyt US Public Company Accounting Oversight Boardiin (PCAOB). PCAOB valvoo USA:ssa listattujen yritysten tilintarkastuksia. PCAOB-rekisteröinnin seurauksena PwC Suomi on myös PCAOB:n valvonnan kohteena. PCAOB on suorittanut laaduntarkastuksen PwC Suomessa joka kolmas vuosi vuodesta 2013 lukien.

PRH:n tilintarkastusvalvonta suoritti viimeisimmän laaduntarkastuksen PwC Suomessa syksyllä 2016 (EU:n tilintarkastusasetuksen 26 artiklassa tarkoitettu laaduntarkastus), PRH:n (ja sen edeltäjän TILAn) ja PCAOB:n väliseen yhteistyösopimukseen perustuen tämä laaduntarkastus suoritettiin PRH:n tilintarkastusvalvonnan ja PCAOB:n yhteistarkastuksena. Näiden laaduntarkastusten lopulliset tulokset eivät vielä tämän raportin julkaisuhetkellä ole tiedossamme. Tätä edeltävä yhteistarkastus oli vuonna 2013.

Tilintarkastusyhteisöön kohdistuvan laaduntarkastuksen lisäksi jokainen auktorisoitu tilintarkastaja on PRH:n tilintarkastusvalvonnan

laaduntarkastuksen kohteena vähintään joka kolmas tai kuudes vuosi riippuen siitä tarkastako auktorisoitu tilintarkastaja PIE-yhteisöjä vai ei. Vuoden 2017 keväällä 25 palveluksessamme olevaa auktorisoitua tilintarkastajaa olivat laaduntarkastuksen kohteena. Tarkastusten lopullinen tulos ei ole vielä tämän raportin julkaisuhetkellä tiedossamme.

Sekä PRH että PCAOB edellyttävät rekisteröityneiltä tilintarkastusyhteisöiltä tiettyä vuosiraportointia. PRH edellyttää myös vuosittaista valvontatietoilmoitusta jokaiselta auktorisoidulta tilintarkastajalta.

Helsingissä 30. lokakuuta 2017

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Pekka Loikkanen

Hallituksen puheenjohtaja

Mikko Nieminen
Toimitusjohtaja

Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastus-yhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Alankomaat

- PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
- Coöperatie PricewaterhouseCoopers Nederland U.A

Belgia

- PwC Bedrijfsrevisoren bcva/Reviseurs d'entreprises scrl
- PwC Audit Services SPRL

Bulgaria

- PricewaterhouseCoopers Audit OOD

Espanja

- PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.

Irlanti

- PricewaterhouseCoopers

Islanti

- PricewaterhouseCoopers ehf

Iso-Britannia

- PricewaterhouseCoopers LLP
- PricewaterhouseCoopers AS LLP
- James Chalmers
- Richard Sexton

Italia

- PricewaterhouseCoopers SpA

Itävalta

- PwC Wirtschaftsprüfung GmbH, Wien
- PwC Oberösterreich Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Linz
- PwC Kärnten Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Klagenfurt
- PricewaterhouseCoopers Vorarlberg Wirtschaftsprüfungs GmbH, Dornbirn
- PwC Steiermark Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Graz
- PwC Salzburg Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Salzburg
- PwC Österreich GmbH, Wien

Kreikka

- PricewaterhouseCoopers Auditing Company SA

Kroatia

- PricewaterhouseCoopers d.o.o

Kypros

- PricewaterhouseCoopers Limited

Latvia

- PricewaterhouseCoopers SIA

Liechtenstein

- PricewaterhouseCoopers GmbH, Vaduz

Liettua

- PricewaterhouseCoopers UAB

Luxemburg

- PricewaterhouseCoopers, Société coopérative

Malta

- PricewaterhouseCoopers

Norja

- PricewaterhouseCoopers AS

Portugali

- PricewaterhouseCoopers & Associados-Sociedade de Revisores Oficiais do Contas Lda

Puola

- PricewaterhouseCoopers Polska sp. z.o.o.
- PricewaterhouseCoopers sp. z.o.o.

Ranska

- PricewaterhouseCoopers Audit SAS
- PricewaterhouseCoopers Entreprises SARL
- Diagnostic Révision Conseil SAS
- PricewaterhouseCoopers PME Commissariat aux comptes
- PricewaterhouseCoopers PME CAC
- PricewaterhouseCoopers France
- Ampersand Audit
- Ampersand Associés

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

- FNP Commissaires Associés
- Fiduciaire d'Expertises Comptables et d'Etu-des Economiques – Fidorex
- Société Fiduciaire d'Expertise Comptable et de Révision – Sofecor
- M. Philippe Aerts
- M. Jean-François Bourrin
- M. Jean-Laurent Bracieux
- M. Didier Brun
- M. Didier Cavanie
- M. Hubert de Rocquigny
- M. François Miane
- M. Yves Moutou
- M. Claude Palméro
- M. Antoine Priollaud

Romania

- PricewaterhouseCoopers Audit S.R.L.

Ruotsi

- PricewaterhouseCoopers AB
- Ohrlings PricewaterhouseCoopers AB

Saksa

- PricewaterhouseCoopers GmbH Wirtschafts-prüfungsgesellschaft
- Wibera WPG AG
- PwC FS Tax GmbH Wirtschaftsprüfungsge-sellschaft

Slovakia

- PricewaterhouseCoopers Slovensko s.r.o.

Slovenia

- PricewaterhouseCoopers d.o.o.

Suomi

- PricewaterhouseCoopers Oy
- PwC Julkistarkastus Oy

Tanska

- PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Tšekki

- PricewaterhouseCoopers Audit s.r.o

Unkari

- PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló Kft.

Viro

- AS PricewaterhouseCoopers

Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

Alla on luettelo yleisen edun kannalta merkittävistä yhteisöistä, joissa PricewaterhouseCoopers Oy on yksin tai yhdessä sen palveluksessa työskentelevän auktorisoidun tilintarkastajan kanssa toiminut tilintarkastajana*** 30.6.2017 päättyneellä tilikaudella.

- Ahlstrom Oyj (nyk. Ahlstrom-Munksjö Oyj)
- Alma Media Oyj
- Alma Vakuutus Oy
- Apetit Oyj
- Asiakastieto Group Oyj
- Aspocomp Group Oyj
- Atria Oyj
- Biohit Oyj
- CapMan Oyj
- Cargotec Oyj
- Caverion Oyj
- Componenta Oyj
- DNA Oyj
- Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki
- Etteplan Oyj
- Evli Pankki Oyj*
- Ferratum Oyj
- Fingrid Oyj
- Finnair Oyj
- F-Secure Oyj
- HKScan Oyj
- Honkarakenne Oyj
- Humppilan Osuuspankki
- Innofactor Oyj
- Jokioisten Osuuspankki

- Kamux Oyj**
- Kerimäen Osuuspankki
- Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi
- Kesko Oyj
- Kesälahden Osuuspankki
- Koitin-Pertunmaan Osuuspankki*
- KONE Oyj
- Kosken Osuuspankki
- Laihian Osuuspankki
- Lemminkäinen Oyj
- Leppävirran Osuuspankki
- Loimaan Seudun Osuuspankki
- Marimekko Oyj
- Mynämäen-Nousiaisten Osuuspankki
- Neste Oyj
- Niinijoen Osuuspankki
- Nokia Oyj
- Nordea Henkivakuutus Suomi Oy
- Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj
- Nordea Rahoitus Suomi Oy
- Norvestia Oyj
- Olvi Oyj
- Orava Asuntorahasto Oyj
- Oriola Oyj
- Orion Oyj
- Outokumpu Oyj*
- Outotec Oyj
- Panostaja Oyj
- Pohjois-Karjalan Osuuspankki
- Pohjois-Savon Osuuspankki
- Polvijärven Osuuspankki
- Ponsse Oyj

- Posti Group Oyj
- Pöyry Oyj
- Ramirent Oyj
- Rantasalmen Osuuspankki
- Raute Oyj
- Revenio Group Oyj
- Rymättylän Osuuspankki
- Sanoma Oyj*
- Silmääsema Oyj**
- Soprano Oyj
- SRV Yhtiöt Oyj
- Sulkavan Osuuspankki
- Sunborn London Oyj**
- Suomen Asuntohypopankki Oy
- Suomen Hypoteekkiyhdistys
- Suur-Savon Osuuspankki
- Takoma Oyj
- Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj
- Teollisuuden Voima Oyj
- Tieto Oyj
- Tuusniemen Osuuspankki
- Työttömyysvakuutusrahasto
- UPM-Kymmene Oyj
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö
- Valmet Oyj
- Vihannin Osuuspankki
- Viking Line ABP
- Wärtsilä Oyj Abp*
- YIT Oyj
- Ypäjän Osuuspankki

* PwC on valittu tilintarkastajaksi PIE-yhteisön tilikaudelle 2017

** Listautunut 2017

***Päivitetty 30.11.2017: kirjoitusvirheen korjaus, puuttuva sana lisätty

Liite 3: Taloudelliset tiedot*

Taloudelliset tiedot toiminnan laajuudesta

PwC Suomen kokonaisliikevaihto oli 30.6.2017 päättyneellä tilikaudella 135,2 miljoonaa euroa, joka jakaantuu seuraavasti:

	2017 M€	2016 M€
Tulot yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen ja yhteisöjen, jotka kuuluvat konserniin, jonka emoyritys on yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö, tilinpäätösten ja konsernitilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta	28,6	
Tulot muiden yhteisöjen tilinpäätösten ja konsernitilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta	33,4	
Tulot sallituista muista kuin tilintarkastuspalveluista yhteisöille, joiden tilintarkastuksen tilintarkastusyhteisö suorittaa	32,3	
Tulot muille yhteisöille suoritetuista muista kuin tilintarkastuspalveluista	40,9	
Yhteensä	135,2	124,4

Yhtiön taloudelliset tiedot kerrotaan laajemmin tilinpäätöksessä, joka on julkaistu PwC Suomen internetsivuilla www.pwc.fi.

* Päivitetty 30.11.2017: taloudelliset tiedot lisätty

Johdanto	3
Strategia ja johtaminen	4
Hallinto ja organisaatio	5
PwC-ketju	10
Laatua koskevat johdon velvoitteet ja vastuut	11
Eettiset vaatimukset	13
Asiakassuhteiden ja yksittäisten toimeksiantojen hyväksyminen ja jatkaminen	16
Henkilöresurssit	17
Toimeksiannon suorittaminen	18
Seuranta ja laadun jatkuva parantaminen	20
Liite 1: PwC-ketjuun kuuluvat EU/ETA-alueen tilintarkastusyhteisöt ja ammattiaan yksin harjoittavat tilintarkastajat	22
Liite 2: Yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt	24
Liite 3: Taloudelliset tiedot	25

PricewaterhouseCoopers Oy, PL 1015 (Itämerentori 2), 00101 Helsinki. Puhelin 020 787 7000.

PwC Suomi:

PwC auttaa yrityksiä kasvamaan, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luotettavasti. Apunasi on Suomessa yli 1 000 asiantuntijaa ympäri maan. Palveluitamme ovat liikkeenjohdon konsultointi, yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonta, lakipalvelut, riskienhallintapalvelut sekä tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut. Tavoitteenamme on luoda kestävää kasvua. Ota yhteyttä tai lue lisää: www.pwc.fi.

PwC toimii 158 maassa yli 236 000 asiantuntijan voimin. Nimi PwC viittaa PwC-ketjuun ja/tai yhteen tai useampaan sen jäsenyritykseen, joista jokainen on oma itsenäinen yhtiö. Lisää tietoa: www.pwc.com/structure.